

EUROPSKA SREDIŠNJA BANKA

EUROSUSTAV

TROMJESEČNO IZVJEŠĆE O SSM-U

**Napredak u operativnoj
provedbi Uredbe o jedinstvenom
nadzornom mehanizmu**

Sve publikacije ESB-a
u 2014. sadrže motiv s
novčanice od 20 €.

2014./1

© Europska središnja banka, 2014.

Adresa	Kaiserstrasse 29, 60311 Frankfurt na Majni, Njemačka
Poštanska adresa	Postfach 16 03 19, 60066 Frankfurt na Majni, Njemačka
Telefonski broj	+49 69 1344 0
Internetska adresa	http://www.ecb.europa.eu

Sva prava su zadržana. Dopusća se reprodukcija u obrazovne i nekomercijalne svrhe uz navođenje izvora.

ISBN	978-92-899-1171-9 (mrežno izdanje)
ISSN	2315-3687 (mrežno izdanje)
Kataloški broj EU-a	QB-BM-14-001-HR-N (mrežno izdanje)

KLJUČNE PORUKE

Ovo je prvo Tromjesečno izvješće Europskom parlamentu, Vijeću Europske unije i Europskoj komisiji o napretku u provedbi Uredbe o Jedinstvenom nadzornom mehanizmu (SSM). Izvješće je propisano Uredbom o SSM-u te obuhvaća tromjesečno razdoblje do 3. veljače 2014. i pripreme radnje koje je Europska središnja banka (ESB) poduzela u bliskoj suradnji s nacionalnim nadzornim tijelima i središnjim bankama nakon sastanka na vrhu država članica europodručja održanog 29. lipnja 2012.

Prijelazne strukture koje je ESB osnovao radi pripreme pokretanja SSM-a postigle su znatan napredak i omogućile nesmetano stupanje na snagu Uredbe o SSM-u 3. studenog 2013. Niže su navedena neka od značajnih postignuća.

- U većoj je mjeri razrađen nadzorni model SSM-a, što je vidljivo iz Nadzornog priručnika SSM-a, a koji obuhvaća sve zadaće i nadzorne postupke, uključujući odnose ESB-a i nacionalnih nadležnih tijela.
- Ključna je zamisao Nadzornog priručnika da zajednički nadzorni timovi izravno nadziru približno 130 banaka koje se u skladu s Uredbom o SSM-u smatraju „značajnima“. Sastav zajedničkih nadzornih timova utvrđen je na prvom sastanku Nadzornog odbora.
- Dovršen je nacrt Okvirne uredbe ESB-a o SSM-u koji će prije usvajanja biti upućen na javnu raspravu. U skladu s Uredbom o SSM-u, ESB je Okvirnu uredbu dužan usvojiti i objaviti do 4. svibnja 2014.
- U većoj je mjeri utvrđen okvir nadzornog izvješćivanja unutar SSM-a, kojim se određuju podaci potrebni za nadzorni model SSM-a.
- U listopadu 2013. javno je pokrenuta sveobuhvatna procjena banaka koje će se vjerojatno smatrati „značajnima“ (i prema tome biti podložne izravnom nadzoru ESB-a) te su održani sastanci s glavnim direktorima 124 bankovne grupe obuhvaćene procjenom. U koordinaciji Europskog nadzornog tijela za bankarstvo (EBA) utvrđeni su glavni elementi testa otpornosti na stres, jednog od dva komplementarna stupa sveobuhvatne procjene.
- Obavljeno je početno mapiranje bankovnog sustava europodručja. U tu svrhu izrađen je katalog svih nadziranih subjekata koji spadaju u područje primjene SSM-a, uključujući unutarnju strukturu i sastav svih bankovnih grupa u europodručju. Značajne institucije, u skladu s Uredbom o SSM-u, utvrdit će se nakon što budu dostupni svi potrebni podaci.

- Zapošljavanje za rad u strukturama SSM-a teče prema planu. Odziv na do sada otvorene javne natječaje, uključujući i one za više i srednje rukovodeće osoblje SSM-a, bio je odličan.
- Pripremne radnje unutar ESB-a u podmakloj su fazi u mnogim područjima, kao što su informacijsko-tehnološka infrastruktura, poslovne prostorije, unutarnja i vanjska komunikacija, organizacija logistike te pravne i statističke usluge.

Dana 16. prosinca 2013. Vijeće EU-a imenovalo je gđu Danièle Nouy prvom predsjednicom Nadzornog odbora.¹ Gđa Nouy stupila je na dužnost 2. siječnja 2014. Nadzorni odbor održao je svoj prvi sastanak 30. siječnja 2014. i usvojio prvi paket formalnih odluka u vezi s operativnom provedbom Uredbe o SSM-u.

1 UVOD

Uredbom o SSM-u² propisano je da je ESB od 3. studenog 2013. dužan slati tromjesečna izvješća Europskom parlamentu, Vijeću EU-a i Europskoj komisiji o napretku u operativnoj provedbi Uredbe o SSM-u.

U skladu s dogovorima o odgovornosti postignutima s Europskim parlamentom³ i Vijećem EU-a⁴, tromjesečna izvješća trebaju izričito sadržavati podatke o:

- internim pripremama, organizaciji i planiranju rada;
- konkretnim aranžmanima postignutim kako bi se zadovoljio zahtjev za odvajanje funkcija monetarne politike i nadzornih zadaća;
- suradnji s drugim nacionalnim nadležnim tijelima i nadležnim tijelima EU-a;
- eventualnim preprekama na koje je ESB naišao u pripremi nadzornih zadaća;
- svim događajima koji izazivaju zabrinutost ili izmjenama Kodeksa ponašanja.

¹ Vidi Provedbenu odluku Vijeća od 16. prosinca 2013. o provedbi Uredbe Vijeća (EU) br. 1024/2013 od 15. listopada 2013. o dodjeli određenih zadaća Europskoj središnjoj banci u vezi s politikama bonitetnog nadzora kreditnih institucija (SL L 352, 24.12.2013., str. 50).

² Uredba Vijeća (EU) br. 1024/2013 od 15. listopada 2013. o dodjeli određenih zadaća Europskoj središnjoj banci u vezi s politikama bonitetnog nadzora kreditnih institucija (SL L 287, 29.10.2013., str. 63).

³ Međuinstitucionalni sporazum Europskog parlamenta i Europske središnje banke o praktičnim modalitetima provedbe demokratske odgovornosti i nadzora nad izvršavanjem zadaća dodijeljenih ESB-u u okviru Jedinstvenog nadzornog mehanizma (SL L 320, 30.11.2013., str. 1).

⁴ Memorandum o razumijevanju između Vijeća Europske unije i Europske središnje banke o suradnji na postupcima u vezi s Jedinstvenim nadzornim mehanizmom, koji je stupio na snagu 12. prosinca 2013.

Prvo Tromjesečno izvješće o SSM-u obuhvaća razdoblje od 3. studenog 2013. do 3. veljače 2014. te pripreme radnje koje su poduzete nakon sastanka na vrhu država članica europodručja održanog 29. lipnja 2012. Izvješće je pripremila osoblje ESB-a i odobrio Nadzorni odbor nakon konzultacija s Upravnim vijećem ESB-a. Drugo Tromjesečno izvješće bit će objavljeno u svibnju 2014.

2 UPRAVLJANJE

2.1 UPRAVLJANJE PRIPREMNIH RADNAMA OD LJETA 2012.

Nakon sastanka na vrhu država članica europodručja održanog 29. lipnja 2012., ESB je u bliskoj suradnji s nacionalnim nadzornim tijelima pokrenuo pripreme radnje radi osnivanja SSM-a. Pripreme je usmjeravala Visoka skupina za nadzor pod predsjedanjem predsjednika ESB-a i sastavljena od predstavnika nacionalnih nadležnih tijela i središnjih banaka europodručja. Tehničke pripreme obavila je Radna skupina za nadzor sastavljena od viših predstavnika nacionalnih nadzornih tijela i nacionalnih središnjih banaka i odgovorna Visokoj skupini. Od članova Radne skupine osnovan je projektni tim radi poticanja komunikacije i suradnje nadzornih tijela te usmjeravanja osoblja uključenog u pripreme, uključujući nadzorno osoblje koje su ESB-u dodijelila nacionalna nadležna tijela. Radna skupina organizirala je tehničke poslove u pet radnih podskupina (WS1 do WS5), usredotočivši se na:

- početno mapiranje bankovnog sustava europodručja (WS1);
- pravni okvir SSM-a (WS2);
- izradu nadzornog modela SSM-a (WS3);
- izradu okvira nadzornog izvješćivanja o SSM-u (WS4);
- početne pripreme za sveobuhvatnu procjenu kreditnih institucija (WS5).

2.2 USPOSTAVA UPRAVLJAČKIH STRUKTURA SSM-A

2.2.1 IMENOVANJE PREDSJEDNIKA I POTPREDSJEDNIKA

Dana 16. prosinca 2013. Vijeće EU-a imenovalo je gđu Danièle Nouy prvom predsjednicom Nadzornog odbora. Gđa Nouy imenovana je na prijedlog Upravnog vijeća ESB-a 20. studenoga 2013., nakon otvorenog izbornog postupka, a 11. prosinca njezino je imenovanje potvrdio Europski parlament. Slijedeći korake utvrđene Uredbom o SSM-u i dogovorene s Europskim parlamentom i Vijećem EU-a, imenovanje je provedeno prema ubrzanom postupku.

Potpredsjednik Nadzornog odbora bit će izabran iz redova članova Izvršnog odbora ESB-a. Dana 22. siječnja 2014. Upravno vijeće ESB-a predložilo je imenovanje gđe Sabine Lautenschläger, nedavno imenovane članicom Izvršnog odbora, za potpredsjednicu Nadzornog odbora. Gđa Lautenschläger treba se pojaviti na saslušanju pred Odborom za ekonomsku i monetarnu politiku (ECON) Europskog parlamenta 3. veljače 2014. Europski parlament i Vijeće EU-a odlučit će o potvrdi kandidatkinje koju je predložio ESB.

2.2.2 NADZORNI ODBOR I UPRAVLJAČKI ODBOR

U skladu s Uredbom o SSM-u, Nadzorni odbor kao unutarnje tijelo ESB-a u cijelosti će isplanirati i izvršiti zadatke dodijeljene ESB-u. Nakon imenovanja predsjednice, od nacionalnih nadležnih tijela zatraženo je da imenuju po jednog predstavnika. Kada nadležno tijelo nije nacionalna središnja banka, članovi Nadzornog odbora mogu pozvati predstavnika svoje nacionalne središnje banke. U tom slučaju predstavnici se prilikom glasanja smatraju kao jedan član.

Uredba o SSM-u propisuje da je Upravno vijeće dužno donijeti interna pravila kojima se detaljno uređuje odnos s Nadzornim odborom. U skladu s tim, 22. siječnja 2014. Upravno vijeće izmijenilo je Poslovnik ESB-a. Izmijenjenim pravilima poglavito se utvrđuje suradnja Upravnog vijeća i Nadzornog odbora prema načelu neprigovaranja. Nacrti odluka Nadzornog odbora smatrat će se usvojenim ako Upravno vijeće ne stavi prigovor u određenom roku, koji nije dulji od deset radnih dana. Nadalje, kako bi se na odgovarajući način istaknula odgovornost Upravnog vijeća za unutarnji ustroj ESB-a i njegovih tijela nadležnih za donošenje odluka u skladu sa Statutom Europskoga sustava središnjih banaka (ESCB), u Poslovnik ESB-a ugrađena su određena pravila kojima se uređuju postupci Nadzornog odbora.

Uredba o SSM-u također propisuje da je Nadzorni odbor dužan donijeti svoj poslovnik koji će se tumačiti u vezi s izmijenjenim Poslovnikom ESB-a. On će obuhvaćati pravila za odabir članova Upravljačkog odbora koji će pružati potporu Nadzornom odboru. Upravljački odbor treba imati najviše deset članova, uključujući predsjednika, potpredsjednika i jednog predstavnika ESB-a, a njegov sastav treba osigurati ravnotežu i rotaciju nacionalnih nadležnih tijela. Pravila su sastavili zaposlenici ESB-a, a o njima su u prosincu 2013. raspravljali članovi Radne skupine za nadzor i Visoke skupine za nadzor. Uvodna rasprava održana je na prvom sastanku Nadzornog odbora 30. siječnja 2014. Očekuje se da će Upravljački odbor biti osnovan tijekom veljače 2014.

Premda Uredba o SSM-u izričito ne predviđa kodeks ponašanja članova Nadzornog odbora, u njoj se spominju neka etička pravila koja će se na njih izričito odnositi (naprimjer pravila o

sukobu interesa koji proizlazi iz naknadnog zaposlenja). Budući da postoje kodeksi ponašanja i za Izvršni odbor i za Upravno vijeće, odlučeno je da je i za Nadzorni odbor potreban zaseban kodeks. Kako bi na najbolji način istaknuo poseban karakter Nadzornog odbora unutar organizacijskoga okvira ESB-a, Nadzorni je odbor na svom prvom sastanku 30. siječnja 2014. razmotrio prednacrt *Kodeksa ponašanja članova Nadzornog odbora*.

2.2.3 ADMINISTRATIVNI ODBOR ZA PREISPITIVANJE ODLUKA I POVJERENSTVO ZA POSREDOVANJE

Uredbom o SSM-u predviđeno je da ESB osnuje Administrativni odbor za preispitivanje odluka koji bi bio zadužen za unutarnje administrativno preispitivanje odluka koje donosi ESB u provedbi svojih nadzornih zadaća. Ovo unutarnje tijelo činit će pet članova s dovoljno velikim iskustvom u području bankarstva i drugih financijskih usluga te će na zahtjev određene banke preispitivati odluke o nadzoru. Opseg preispitivanja odnosi se na postupovnu i materijalnu usklađenost spornih odluka s Uredbom o SSM-u. Pojedini postupaka koji se provode u ovom kontekstu utvrdit će se operativnim pravilima Administrativnog odbora za preispitivanje odluka. O nacrtu pravnog instrumenta koji razmatra Upravno vijeće razgovaralo se sa članovima Radne skupine i Visoke skupine za nadzor u prosincu 2013.

U cilju odvajanja zadaća monetarne politike i nadzornih zadaća, Uredba o SSM-u predviđa još jedno unutarnje tijelo, **Povjerenstvo za posredovanje**, koje će, ako to zatraži nacionalno nadležno tijelo, rješavati prigovore Upravnog vijeća na nacрте odluka Nadzornog odbora. Povjerenstvo za posredovanje činit će po jedan član iz države članice sudionice, izabran iz redova članova Upravnog vijeća i Nadzornog odbora. O nacrtu poslovnika Povjerenstva za posredovanje koji razmatra Upravno vijeće razgovaralo se s članovima Radne skupine i Visoke skupine za nadzor u prosincu 2013.

3 PRAVNI OKVIR

ESB je do 4. studenoga 2014. dužan usvojiti više pravnih akata prije preuzimanja zadaća koje su mu dodijeljene Uredbom o SSM-u.

3.1 OKVIRNA UREDBA ESB-A O SSM-U

Uredba o SSM-u propisuje da je ESB, u dogovoru s nacionalnim nadležnim tijelima i na prijedlog Nadzornog odbora, obvezan usvojiti okvir kojim se utvrđuju praktična rješenja za provedbu članka 6. Uredbe o SSM-u (glede suradnje ESB-a i nacionalnih nadležnih tijela unutar

SSM-a). Taj će okvir imati oblik uredbe ESB-a (Okvirne uredbe), a nacrt će biti stavljen na javnu raspravu početkom 2014. ESB mora usvojiti i objaviti Okvirnu uredbu do 4. svibnja 2014. Kako je gore navedeno, u tu svrhu osnovana je radna podskupina (WS2), sastavljena od pravnih stručnjaka ESB-a, nacionalnih nadležnih tijela i nacionalnih središnjih banaka, kako bi pomagala u pravnim pripremama i pružala pravne savjete u drugim pripremnim radnjama.

Glavna je svrha Okvirne uredbe utvrditi postupke kojima se uređuje suradnja ESB-a i nacionalnih nadležnih tijela.

Okvirna uredba obuhvatit će pitanja izrijeком navedena u članku 6. stavku 7. Uredbe o SSM-u, kojim je predviđeno da će okvir između ostalog sadržavati:

- metodologiju procjene značaja institucija;
- postupke suradnje za nadzor značajnih kreditnih institucija;
- postupke suradnje za manje značajne institucije.

Nadalje, Okvirna uredba također će obuhvatiti pitanja koja nisu izričito navedena u Uredbi o SSM-u, naprimjer pitanja koja se odnose na istražne ovlasti, odobrenja, kvalificirane udjele, oduzimanje odobrenja, režim administrativnih kazni, makrobonitetni nadzor i blisku suradnju. Okvirnom uredbom propisat će se i osnovna pravila o zakonitom postupanju pri donošenju nadzornih odluka ESB-a, odnosno pravo na saslušanje, pristup dokumentima, jezični režim.

Prije donošenja Okvirne uredbe, ESB mora provesti javnu raspravu⁵. Javna rasprava bit će pokrenuta 7. veljače 2014. nakon što je Nadzorni odbor na svom prvom sastanku odobrio nacrt Okvirne uredbe. Prije pokretanja javne rasprave, nacrt Okvirne uredbe proslijeđen je Odboru za ekonomsku i monetarnu politiku (ECON) Europskog parlamenta, u skladu s odgovarajućim odredbama Europskog parlamenta i Međuinstitucionalnoga sporazuma ESB-a.

Pored toga, 19. veljače 2014. održat će se saslušanje u ESB-u u Frankfurtu na Majni na kojem će dionici moći postavljati pitanja on nacrtu Okvirne uredbe.

3.2 INTERNA PRAVILA O ODVAJANJU OD FUNKCIJE MONETARNE POLITIKE

Uredba o SSM-u propisuje da je ESB dužan donijeti i objaviti sva potrebna interna pravila kako bi osigurao odvajanje nadzornih funkcija od funkcija monetarne politike i drugih zadaća ESB-a, uključujući pravila o čuvanju poslovne tajne i razmjeni informacija.

⁵ U skladu s člankom 4. stavkom 3. Uredbe o SSM-u.

U skladu s tim, započela je izrada internih pravila kako bi se osiguralo odvajanje, i to kroz organizacijsko odvajanje i razdvajanje informacijskih tokova.

Kako je gore opisano, radi izrade i provedbe odluka uspostavljen je neovisni Nadzorni odbor, koji je odvojen od Upravnog vijeća. Rasprave Upravnog vijeća o pitanjima nadzora bit će strogo odvojene od rasprava o drugim pitanjima, sa zasebnim dnevnim redom i sastancima.

Glede razdvajanja informacijskih tokova, ESB ima iskustva u izradi i provedbi institucionalnih i operativnih rješenja za sigurno razdvajanje informacija (npr. postavljanje „kineskog zida“ između informacija ESB-a i informacija Europskog odbora za sistemski rizik (ESRB)). Kako bi se odvojila monetarna i nadzorna politika, interna pravila osobito će se oslanjati na sustave upravljanja dokumentima i spisima ESB-a koji imaju sigurnosna rješenja (kao što su pristupne skupine / prava pristupa) kojima se odobrava odnosno ograničava pristup dokumentima i datotekama, kao i na režim zaštite podataka ESB-a kojim se utvrđuje kako dodijeliti oznaku tajnosti i postupati s osjetljivim podacima ESB-a.

3.3 UREDBA O UBIRANJU NAKNADA ZA NADZOR

O pojedinostima Uredbe ESB-a o naknadama vidi odjeljak 7.3.

3.4 ODLUKA O BLISKOJ SURADNJI

Dok se Okvirnom uredbom utvrđuju operativni aranžmani između ESB-a i nacionalnih nadležnih tijela države članice čija valuta nije euro nakon što se uspostavi režim bliske suradnje, postupak uspostave bliske suradnje bit će utvrđen posebnom odlukom ESB-a koja će sadržavati više pojedinosti nego Uredba o SSM-u. Nacrt odluke ESB-a o bliskoj suradnji je pripremljen i u njemu su utvrđeni postupci koji se odnose na:

- zahtjeve za stupanje u blisku suradnju;
- ocjenu tih zahtjeva od strane ESB-a;
- mogući privremeni prekid i raskid bliske suradnje.

Pored toga, nacrt odluke ESB-a navodi popis popratnih dokumenata uz zahtjev za stupanje u blisku suradnju, predloške za obavijest o zahtjevu i izjavu o usklađenosti nacionalnog zakonodavstva. Očekuje se da će ESB usvojiti nacrt odluke tijekom veljače 2014. ESB od država članica čija valuta nije euro do sada nije dobio nikakvu naznaku interesa za uspostavu

režima bliske suradnje. Neizvjesnost o novim pitanjima koja bi vjerojatno potaknulo moguće aktiviranje sporazuma o bliskoj suradnji dodatni je izazov ESB-u u sklopu njegovih priprema.

4 NADZORNI MODEL SSM-A

Jedan od glavnih prioriteta pripremnih radnji bilo je utvrđivanje glavnih obilježja operativnog modela nadzora koji će usmjeravati rad SSM-a. Ovaj je posao obavila za to određena radna podskupina (WS3), što se vidi iz Nadzornog priručnika SSM-a.

4.1 NADZORNI PRIRUČNIK SSM-A

Nadzorni priručnik SSM-a obuhvaća opća načela, procese i postupke kao i metodologiju nadzora značajnih i manje značajnih institucija, uzimajući u obzir načela funkcioniranja SSM-a. U njemu su opisani postupci za suradnju unutar SSM-a i s tijelima izvan SSM-a. Iako je Nadzorni priručnik u prvom redu interni dokument osoblja SSM-a, namjera je pripremiti cjelovitu inačicu za javnost.

Znatan dio Nadzornog priručnika posvećen je postupku nadzorne provjere i ocjene SSM-a, koji je uspostavljen radi usmjeravanja nadzorne provjere značajnih i manje značajnih kreditnih institucija i koji za njih propisuje posebne dodatne kapitalne zahtjeve, zahtjeve za objavu, likvidnosne zahtjeve i druge mjere ako je to potrebno⁶. Postupak nadzorne provjere i ocjene (SREP) obuhvaća:

- sustav procjene rizika (RAS);
- metodologiju kvantifikacije zaštitnih slojeva kapitala i likvidnosti (SREP kvantifikacija);
- pristup objedinjavanju RAS-a, SREP kvantifikacije i rezultata testova otpornosti na stres.

Postupak nadzorne provjere i ocjene SSM-a temeljit će se na integralnom pristupu koji se oslanja na opsežne podatke iz RAS-a, kvantifikacije zaštitnih slojeva kapitala i likvidnosti (uključujući postupak procjene adekvatnosti internog kapitala banaka (ICAAP) i postupak procjene adekvatnosti interne likvidnosti (ILAAP)) i rezultate testova otpornosti na stres od vrha nadolje; smislenom kombinacijom ovih postupaka kvantificirat će se razine adekvatnosti

⁶ Članak 4. stavak 1. točka (f) Uredbe o SSM-u.

kapitala i likvidnosti te osmisliti plan nadzorne provjere, s obzirom na širu procjenu rizika u skladu s Drugim stupom Bazelskog okvira, koji se provodi u EU u skladu s Četvrtom direktivom o kapitalnim zahtjevima odnosno Uredbom o kapitalnim zahtjevima (paket CRD IV).

Integracija ovih elemenata postiže se na razini pojedinačnih rizika i na sveukupnoj razini.

4.2 ZAJEDNIČKI NADZORNI TIMOVI

U okviru SSM-a, operativni nadzor nad svakom značajnom bankovnom grupom ili kreditnom institucijom provodit će jedan zajednički nadzorni tim. Na čelu svakog zajedničkog nadzornog tima nalazit će se koordinator ESB-a, a sastojat će se od više visokokvalificiranih nadzornika iz ESB-a i nacionalnih nadležnih tijela država članica sudionica. Dužnosti tima obuhvaćaju planiranje i izvršenje godišnjeg nadzornog programa za dodijeljenu mu instituciju te donošenje i praćenje provedbe odluka Nadzornog odbora i Upravnog vijeća. Zajednički nadzorni timovi također predlažu teme za provjere na licu mjesta i prate njihove nalaze.

Koncept zajedničkih nadzornih timova, kao operativni instrument nadnacionalnog nadzora, osmišljen je posebno za SSM. U usporedbi s postojećim pristupom nadzornih kolegija, koji je, uz bilateralnu suradnju, do sada bio jedini način provedbe nadzora na transnacionalnoj osnovi, koncept zajedničkih nadzornih timova donosi više stvarnih poboljšanja.

U pogledu veličine i stručnosti, svaki zajednički nadzorni tim bit će ustrojen i ekipiran tako da odgovara konkretnom poslovnom modelu nadzirane institucije, njezinom profilu rizika i geografskoj rasprostranjenosti, a uključivat će sve nadzornike ESB-a i nacionalnih nadležnih tijela koji rade na nadzoru određene banke. To osigurava visokointegrirani pristup nadzoru prekograničnih banaka i omogućuje zajedničkim nadzornim timovima da provode svoje aktivnosti s obzirom na poseban profil rizika određene institucije i osiguraju postupanje te institucije u skladu sa zakonskim i bonitetnim okvirom na trajnoj osnovi i s orijentacijom na budućnost.

Operativno upravljanje zajedničkim nadzornim timovima mora biti učinkovito. Koordinator zajedničkog nadzornog tima mora biti sposoban reagirati na *ad hoc* događaje prilagođavanjem nadzornih prioriteta, promjenom ciljeva aktivnosti tima, obavještavanjem uprave ESB-a i traženjem dodatnih smjernica ili potpore Nadzornog odbora ili Upravnog vijeća kada je to potrebno. Pored toga, koordinatori zajedničkih nadzornih timova osobno rukovode svojim timovima, pružajući motivaciju, smjernice i vodstvo prema potrebi.

Kako bi pomogao zajedničkim nadzornim timovima i osigurao dosljednost u nadzoru, SSM pruža široku mrežu stručnog znanja i podrške. Naprimjer, godišnjim planiranjem nadzornih

aktivnosti i organizacijom nadzora na licu mjesta rukovodi se iz centra. Ako im zatreba podrška oko konkretnih tematskih područja, kao što su pitanja koja se odnose na model ili rizik, pravna pitanja ili podrška u politici i metodologiji, zajednički nadzorni timovi u svakom trenutku mogu zatražiti dodatnu pomoć od horizontalnih funkcija ESB-a.

Sva ova jedinstvena obilježja omogućuju zajedničkim nadzornim timovima da postanu najcjelovitije sredstvo nadnacionalnog nadzora. Međutim, valja naglasiti da je uspješnost procesa zapošljavanja od ključne važnosti za cjelokupni projekt, budući da za optimalne rezultate zajednički nadzorni timovi trebaju visokokvalificirano osoblje. Ovo se osobito odnosi na koordinateure zajedničkih nadzornih timova čiji profil mora zadovoljavati uvjete visoke razine stručnosti na području nadzora i iskustva u nadnacionalnom rukovođenju.

4.3 SUSTAV PROCJENE RIZIKA SSM-A

Sustav procjene rizika SSM-a počiva na kombinaciji kvantitativnih pokazatelja i kvalitativnih inputa; ne radi se o pukom mehaničkom pristupu, već o sustavu koji ostavlja prostor za prosudbu slijedom jasno utvrđenih načela, odnosno za „opreznju prosudbu“. Zamišljen je tako da se primjenjuje na sve banke SSM-a, a ne samo na značajne te stoga zahtijeva proporcionalnost u provedbi.

Metodologija procjene rizika nadziranih institucija razrađena je po pojedinačnim kategorijama (poslovni rizik i profitabilnost, kreditni rizik i rizik druge ugovorne strane, uključujući rezidualni rizik, zatim kamatni rizik u bankovnoj knjizi, tržišni rizik, rizik sekuritizacije, operativni rizik, osiguravateljski rizik, rizik koncentracije (međurizik), unutarnje upravljanje i upravljanje rizikom, likvidnosni rizik i kapitalna pozicija).

Jedan od glavnih ciljeva sustava procjene rizika SSM-a je uzimanje u obzir najšireg mogućeg raspona kvantitativnih i kvalitativnih pokazatelja (uključujući pokazatelje orijentirane na budućnost) pri procjeni profila unutarnjeg rizika neke banke, njezinog položaja u odnosu na banke istog ranga i osjetljivosti na više vanjskih faktora. Za većinu kategorija u procjeni se pravi razlika između razine rizika i kontrole rizika. Ti se aspekti zatim objedinjuju kako bi se ocijenila određena kategorija, a ocjene pojedinačnih kategorija naknadno se objedinjuju u cjelovitu procjenu.

4.4 POSTUPAK NADZORNE PROVJERE I OCJENE SSM-A

Druga sastavnica metodološkog razvoja obuhvaća procjenu kapitala u okviru procesa nadzorne provjere i ocjene (SREP), s tim povezanu kvantifikaciju zaštitnih slojeva likvidnosti, ulogu testiranja otpornosti na stres te nadzorne mjere i komunikaciju.

Kvantifikacija kapitala i likvidnosti u okviru SREP-a nesmetano objedinjuje sve dostupne relevantne podatke. Takav pristup predstavlja kontinuum, gdje se procjena rizika i analiza ICAAP-a/ILAAP-a stapaju jedna u drugu, dajući dosljednu procjenu profila rizičnosti banaka.

Cilj je integralnog pristupa da od četiri elementa (procjene rizika, kvantifikacije kapitala i likvidnosti u okviru SREP-a, testiranja otpornosti na stres od vrha nadalje i definiranja programa nadzornog pregleda) napravi koherentne dijelove nadzorne strategije SSM-a, izbjegavajući bilo kakve praznine, dupliciranja ili preklapanja zadaća ili procjena, ali spajajući sve aktivnosti unutar jednog jedinstvenog radnog procesa. Ovakva dosljednost također je potrebna u svim zajedničkim nadzornim timovima, budući da će svaki tim biti zadužen za svakodnevni nadzor značajnih institucija i odgovoran za te četiri sastavnice.

Integralni pristup razvija se na sustavu procjene rizika SSM-a, pod pretpostavkom da će za sve odgovarajuće kategorije rizika ukazati na ranjivosti nadzirane institucije. Takva procjena ukupne rizičnosti bančnih aktivnosti, prije razmatranja pozicije kapitala i likvidnosti, važna je pri procjenjivanju razine kapitalizacije i likvidnosti, budući da bi nadzornik trebao očekivati da će veće razine rizika biti pokrivene većim vlastitim sredstvima.

4.5 PROCESI I POSTUPCI NADZORA I STUDIJE SLUČAJA

Procesi i postupci nadzora detaljno su opisani u Nadzornom priručniku. Slijedi sažeti prikaz obuhvaćenih pitanja:

- **Suradnja unutar SSM-a:** uloga i odgovornosti zajedničkih nadzornih timova za svakodnevni nadzor značajnih institucija; postupci za nadzor na konsolidiranoj i pojedinačnoj osnovi (npr. na osnovi matičnog društva i na pojedinačnoj/potkonsolidiranoj osnovi u odnosu na sastavnice grupa sa sjedištem u zemljama europodručja, osim zemlje matičnog društva); i postupci kojima se zadovoljavaju zahtjevi za suradnju s državama članicama čija valuta nije euro, a gdje su ESB i nacionalno nadležno tijelo uspostavili blisku suradnju.
- **Uloge, odgovornosti i postupci odlučivanja unutar SSM-a:** pravno okruženje; etape postupka odlučivanja, uključujući donošenje odluka po hitnom postupku; i jezični režim SSM-a kojim se uređuje komunikacija ESB-a i nacionalnih nadležnih tijela država članica sudionica.
- **Detaljni procesi i postupci SSM-a:** za nadzor značajnih i manje značajnih institucija, prateći tipični životni ciklus neke institucije; provedba nadzora u državama članicama u bliskoj suradnji; osiguravanje provedbe programa nadzora za kreditne institucije prema standardima ESB-a i s adekvatnom kvalitetom nadzora.

Radi finog dotjerivanja Nadzornog priručnika i testiranja metodologije i koncepcije zajedničkih nadzornih timova, provedene su studije slučaja u svrhu procjene utjecaja alternativnih rješenja na stvarnu provedbu. Za razne aspekte metodologije, studije slučaja primijenjene su na isti skup financijskih institucija.

4.6 PRISTUP SSM-A PROVEDBI NADZORA NA LICU MJESTA

U Nadzornom priručniku također se opisuje pristup provedbi nadzora na licu mjesta. Osim što ih definira i objašnjava njihove ciljeve, Nadzorni priručnik navodi i pojedinosti o vrstama i opsegu nadzora na licu mjesta te njihovoj organizaciji, tehnikama i tipičnom životnom ciklusu.

4.7 JEZIČNA POLITIKA

Pravni okvir za jezični režim SSM-a prvenstveno je utvrđen Uredbom Vijeća br. 1 iz 1958. o jezicima kojima će se koristiti institucije EU-a. Postoji 15 službenih jezika u europodručju i 24 službena jezika EU-a u 28 država članica EU-a.

U komunikaciji između ESB-a i nadziranih subjekata, nadzirani se subjekti u pravilu mogu obratiti ESB-u na bilo kojem od službenih jezika EU-a, a ESB će im odgovoriti na tom jeziku. Odluke upućene nadziranim subjektima ili drugim osobama (npr. članovima odbora, kvalificiranim dioničarima) ESB donosi na engleskom i na službenom jeziku države članice u kojoj adresat ima sjedište ili prebivalište. Ako se odlučuje o zahtjevu nadziranog subjekta, odluka će se donijeti na engleskom i na jeziku korištenom u zahtjevu. Međutim, ESB očekuje da će se više kreditnih institucija, osobito onih većih, dogovoriti o upotrebi engleskog jezika između njih i ESB-a. Kada se neki pravni akt ESB-a usvoji na engleskom i na bilo kojemu drugom službenom jeziku EU-a, inačice na svim jezicima jednako su mjerodavne. Za komunikaciju između ESB-a i nacionalnih nadležnih tijela u pravilu će se koristiti engleski jezik.

4.8 PRIJELAZNO RAZDOBLJE

Funkcije i zadaće koje će se obavljati u prijelaznom razdoblju zacrtane su u posebnom kalendaru koji se ažurira svakog mjeseca. U opširnijem temeljnom planu opisuje se i redovito prati napredak svih aktivnosti, inicijativa i koordiniranih napora koji se odnose na pripreme za SSM. Sva obuhvaćena područja doprinose i podložna su temeljnom planu.

Pored toga, u posebnom poglavlju Nadzornog priručnika opisuje se kako će SSM djelovati u razdoblju od stupanja na snagu Uredbe o SSM-u do dana kada SSM u potpunosti preuzme nadzorne zadaće, te opseg zadaća koje treba ostvariti u tom razdoblju.

5 SVEOBUHVAATNA PROCJENA KREDITNIH INSTITUCIJA

ESB i nacionalna nadležna tijela sudionici provode sveobuhvatnu procjenu u skladu s Uredbom o SSM-u. Konkretno, ESB obavlja taj postupak, navodi pojedinosti njegove koncepcije i strategije, prati njegovu provedbu u bliskoj suradnji s nacionalnim nadležnim tijelima, trajno osigurava kvalitetu, prikuplja i objedinjuje podatke te dovršava i objavljuje sveukupnu procjenu. U obnašanju ove koordinacijske uloge ESB-u pomaže međunarodna konzultantska tvrtka specijalizirana za analize bankovnog sektora, Oliver Wyman. Nacionalna nadležna tijela taj postupak obavljaju na nacionalnoj razini, na temelju jedinstvenih podatkovnih zahtjeva i metodologije, učinkovito koristeći domaće znanje i stručnost. Nacionalnim nadležnim tijelima također pomažu neovisni revizori ili konzultanti. Radi dosljednosti u izvršenju zadaća i u zemljama i u bankama, provode se mjere za osiguranje kvalitete.

ESB očekuje da će objaviti rezultate sveobuhvatne procjene prije preuzimanja novih nadzornih dužnosti u studenom 2014.

5.1 CILJEVI I OPSEG SVEOBUHVAATNE PROCJENE

Ciljevi sveobuhvatne procjene su trojaki:

- Prvo, jačati transparentnost, odnosno unapređivati kvalitetu dostupnih podataka o stanju banaka;
- Drugo, kada je to potrebno, popraviti bilance utvrđivanjem i provođenjem potrebnih korektivnih radnji;
- Treće, što proizlazi iz prvog i drugog, jačati povjerenje u bankovni sektor.

Informacije o općem pristupu sveobuhvatnoj procjeni dostupne su na internetskoj stranici ESB-a⁷.

Procjenom je obuhvaćeno 128 kreditnih institucija u 18 država članica, što pokriva otprilike 85% imovine banaka u europodručju. Ove se banke, prema Uredbi o SSM-u, s velikom

⁷ <http://www.ecb.europa.eu>

vjerojatnošću može smatrati značajnima. Međutim, cjelovit i konačan popis značajnih banaka, koji će biti sastavljen krajem 2014. kada budu dostupni najnoviji statistički podaci, može biti i kraći (također vidi odjeljak 7.1).

5.2 GLAVNI ELEMENTI SVEOBUH VATNE PROCJENE

ESB će osigurati da sveobuhvatna procjena bude stroga te da obuhvati glavne izvore rizika. Sastoji se od dva komplementarna stupa koji se provode pod centraliziranom strukturom u ESB-u.

- Prvo, **pregled kvalitete imovine**, kojim će ESB provjeravati kvalitetu aktive banaka i povećavati transparentnost izloženosti banaka. Pregled će biti opsežan i sveobuhvatan, obuhvaćajući kreditne i tržišne izloženosti, bilančne i izvanbilančne pozicije te domaće i inozemne izloženosti. Obuhvatit će sve kategorije imovine, uključujući nenaplative kredite, restrukturirane kredite i izloženosti zemlje. Rezultati pregleda temeljit će se na minimalnoj razini zajedničkog temeljnog kapitala prvog reda od 8%, prema definiciji iz 2014. navedenoj u paketu CRD IV.
- Drugo, **test otpornosti na stres** provest će se u bliskoj suradnji s Europskim nadzornim tijelom za bankarstvo (EBA). ESB i EBA nedavno su objavili dodatne pojedinosti o testiranju otpornosti na stres, metodologiji i odgovarajućim minimalnim razinama adekvatnosti kapitala (zajednički temeljni kapital prvog reda od 8% za osnovni scenarij i 5.5% za pesimistični scenarij). Budući da će testiranje otpornosti banaka koje podliježu sveobuhvatnoj procjeni obuhvatiti kapitalne zahtjeve koji bi mogli proizaći iz pregleda kvalitete imovine, krajnji rezultat bit će još zahtjevniji.

Osim toga, nadzorna procjena rizika, ovisno o dostupnosti podataka, mogla bi poduprijeti sveobuhvatnu procjenu putem kontrolne provjere odnosno provjere dosljednosti rezultata dvaju glavnih stupova. Cilj bi joj bio sagledati ključne rizike banaka, uključujući likvidnost, financijsku polugu i financiranje. Obuhvatila bi kvantitativnu i kvalitativnu analizu na osnovi prethodnih i očekivanih podataka radi procjene profila unutarnjeg rizika određene banke, njezina položaja u odnosu na banke istog ranga i osjetljivost na više vanjskih faktora.

5.3 ORGANIZACIJA SVEOBUH VATNE PROCJENE

Radi postizanja ciljeva sveobuhvatne procjene, postupak mora biti centralno organiziran i mora osigurati strogost i dosljednost u svim državama članicama sudionicama. Sveobuhvatna procjena organizirana je tako da osigura dosljednu primjenu čvrste metodologije, djelotvorno upravljanje i prikladno brzo odlučivanje.

Središnja struktura za upravljanje i provedbu sveobuhvatne procjene sastoji se od tri različite razine, a njih nadopunjavaju odgovarajuće lokalne nacionalne strukture u svakoj od 18 država članica sudionica.

Sveobuhvatnom procjenom upravlja Upravljački odbor za sveobuhvatnu procjenu (CASC), koji je odgovoran Nadzornom odboru.⁸ Upravljačkim odborom predsjedava predsjednik Nadzornog odbora i potpredsjednik ESB-a, a sastoji se od četiri predstavnika ESB-a i visokih predstavnika iz osam nacionalnih nadležnih tijela.

Na čelu cijelog projekta je g. Jukka Vesala, koji je također glavni direktor III. opće uprave za mikrobonitetni nadzor. Kao voditelj projekta sveobuhvatne procjene, g. Vesala nadgleda tehničke pripremne radnje dvaju tehničkih tijela, Središnjeg ureda za upravljanje projektima (CPMO) i Tima za provedbu testiranja otpornosti na stres u okviru sveobuhvatne procjene (CAST), te osigurava vezu između ovog tehničkog dijela posla i Upravljačkog odbora kao i blizak odnos s Europskim nadzornim tijelom za bankarstvo (EBA) i zemljama koje nisu sudionice SSM-a, ali su uključene u sveobuhvatnu procjenu.

CPMO je zadužen za osiguranje kvalitete, utvrđivanje metodoloških mjerila i pružanje sadržajnih smjernica nacionalnim nadležnim tijelima kako bi osigurali usporedivost i dosljednost. Sastoji se od zaposlenika ESB-a (i ima potporu vanjskih savjetnika) te surađuje s lokalnim nacionalnim strukturama i prati njihov rad kako bi osigurao provedbu prema planu. Uspostavljeni su timovi za pojedinačne zemlje, sastavljeni od zaposlenika ESB-a, kako bi osigurali kvalitetu u dotičnoj zemlji, pružili tehničku pomoć i omogućili dosljednu provedbu sveobuhvate procjene na nivou zemlje.

CAST se sastoji od jednog dodatnog predstavnika ESB-a, dva predstavnika EBA-e i dva predstavnika nacionalnih nadležnih tijela, a odgovoran je za osiguranje bliske suradnje s EBA-om i međusobne povezanosti postupka procjene bilance i testiranja otpornosti na stres.

6 ORGANIZACIJA NADZORNE FUNKCIJE U ESB-U

Radi obnašanja nove nadzorne funkcije, ESB osniva četiri nove opće uprave i tajništvo, s procijenjenim ukupnim brojem zaposlenih od oko 770 ekvivalenata punog radnog vremena:

- I. i II. opća uprava za mikrobonitetni nadzor bit će zadužene za **izravan svakodnevni nadzor značajnih banaka**;

⁸ CASC je bio odgovoran Visokoj skupini za nadzor sve do formalne uspostave Nadzornog odbora.

- III. opća uprava za mikrobonitetni nadzor obavljat će **neizravan nadzor** manje značajnih banaka;
- IV. opća uprava za mikrobonitetni nadzor bavit će se **horizontalnim i** specijaliziranim uslugama te će pružati potporu drugim općim upravama u obnašanju njihovih funkcija;
- Tajništvo će pružati potporu Nadzornom odboru i povezanim podstrukturama.

Zapošljavanje za rad u SSM-u provodi se u skladu s postojećim pravilima zapošljavanja ESB-a, koji propisuju da se osoblje i rukovoditelji općenito odabiru na natječajima koje provode povjerenstva za odabir. Postupak zapošljavanja za rad u SSM-u organiziran je od vrha nadolje, odnosno prvo je objavljen natječaj za predsjednika Nadzornog odbora, a odmah nakon toga, krajem rujna 2013., uslijedili su natječaj za više rukovoditelje, dok su natječaj za većinu mjesta srednjeg rukovodećeg osoblja raspisani početkom prosinca 2013. Cilj ovakvog pristupa bio je osigurati da odabrani viši rukovoditelji mogu sudjelovati u povjerenstvima za odabir srednjeg rukovodećeg osoblja, a da srednje rukovodeće osoblje sudjeluje u povjerenstvima za odabir osoblja.

Postignuto je sljedeće: predsjednica Nadzornog odbora imenovana je sredinom prosinca 2013. i u potpunosti je sudjelovala u donošenju konačnih odluka o imenovanju četiri glavna direktora početkom siječnja 2014. Očekuje se da će odluke o šest zamjenika glavnih direktora biti donesene tijekom veljače 2014. U tijeku je zapošljavanje za većinu radnih mjesta srednjeg rukovodećeg osoblja (oko 100 mjesta), a natječaj za većinu radnih mjesta stručnog osoblja raspisani su krajem 2013. Očekuje se da će natječaj za preostala slobodna radna mjesta (oko 20 srednjih rukovoditelja i 280 stručnjaka – svi u III. i IV. općoj upravi za mikrobonitetni nadzor) biti objavljeni krajem veljače 2014. Prednost je dana zapošljavanju u I. i II. općoj upravi za mikrobonitetni nadzor radi formiranja zajedničkih nadzornih timova i sveobuhvatne procjene.

Osoblje četiriju novih općih uprava i novog tajništva bit će privremeno smješteno u iznajmljenoj zgradi blizu Eurotoranja. Kad se ESB preseli u novu središnjicu, koja se trenutačno gradi u frankfurtskoj četvrti Ostend, nadzorno osoblje preselit će se u Eurotoranj. Novi poslovni prostor ESB-a projektiran je u vrijeme kada još nisu bile predviđene nadzorne zadaće pa neće biti dovoljno prostora za smještaj nadzornog osoblja.

Pored zapošljavanja dodatnog osoblja zbog povećanja opsega i zadaća, u okviru postojeće strukture osniva se više radnih jedinica, s procijenjenim ukupnim brojem zaposlenih od oko 200 trajnih ekvivalenata punog radnog vremena. Osnovani su novi odjeli u Općoj upravi za pravne usluge, Općoj upravi za statistiku i Općoj upravi za financijsku stabilnost (koja je preimenovana u Opću upravu za makrobonitetnu politiku i financijsku stabilnost kako bi se istaknule njezine

nove funkcije na temelju Uredbe o SSM-u). Osnovana su i nova odjeljenja u Općoj upravi za ljudske resurse, proračun i organizaciju te Općoj upravi za upravne poslove.

Na temelju Uredbe o SSM-u, Upravno vijeće ESB-a utvrdit će i objaviti *Kodeks ponašanja osoblja i rukovoditelja ESB-a uključenih u bankovni nadzor*. ESB trenutačno razmatra nacrt takvog kodeksa ponašanja te će pravodobno podnijeti prijedlog Nadzornom odboru i tijelima ESB-a nadležnim za donošenje odluka.

7 PRIPREMA OSTALIH VAŽNIH ASPEKATA POSLA

7.1 MAPIRANJE BANKOVNOG SUSTAVA EUROPODRUČJA

Kako je navedeno u odjeljku 2.1, radna podskupina (WS1) dobila je zadatak da mapira bankovni sustav europodručja, odnosno da izradi katalog svih nadziranih subjekata koji spadaju u područje primjene SSM-a, uključujući njihovu unutarnju strukturu i sastav svih bankovnih grupa u europodručju.

WS1 je obavila nekoliko postupaka prikupljanja podataka kao temelj za raščlambe i izvješća koja su poslužila u raspravama o polazištima o raznim aspektima važnim za klasifikaciju nadziranih subjekata kao značajnih ili manje značajnih. Ti su podaci i analize bili usredotočeni na subjekte koji potencijalno spadaju u područje primjene SSM-a. Pristup koji je korišten u prikupljanju podataka o tim subjektima omogućio je procjenu njihova značaja u skladu s uvjetima utvrđenim Uredbom o SSM-u. Metodološke pojedinosti koje se tiču procjene i određivanja značajnih banaka bit će objavljene u odgovarajućem odjeljku Okvirne uredbe o SSM-u. Pored veličine, za utvrđivanje značaja neke institucije osobito su važni struktura i sastav nadziranih grupacija, budući da se pojedinačni uvjeti trebaju ocijeniti na najvišoj razini konsolidacije.

Skup podataka koji je izradio WS1 poslužio je ESB-u kao osnova za odabir institucija koje podliježu sveobuhvatnoj procjeni (vidi odjeljak 5.1) te će biti temelj za početni popis značajnih institucija koji će biti sastavljen prije nego što SSM u potpunosti preuzme nadzorne zadaće.

7.2 OKVIR NADZORNOG IZVJEŠĆIVANJA

Osnovana je još jedna radna podskupina (WS4) kako bi:

- utvrdila dostupnost usporedivih podataka na razini europodručja;
- pokrenula izradu okvira nadzornog izvješćivanja SSM-a.

Ovaj je postupak obuhvatio primjenu predložaka EBA-e o financijskom izvješćivanju (FINREP) i zajedničkom izvješćivanju (COREP).

Iako su u različitim jurisdikcijama ustanovljena određena odstupanja u usporedivosti, očekuje se da će donošenje provedbenih tehničkih standarda EBA-e još više poboljšati razinu usporedivosti. Međutim, za pripremnu fazu odlučeno je da količina podataka za potrebe nadzora ne bi trebala biti ograničena uvjetom potpune usporedivosti.

Oblikovanje budućeg okvira nadzornog izvješćivanja određeno je podacima potrebnim za vođenje centraliziranog sustava procjene rizika. U skladu s tim, varijable obuhvaćene izvještajnim okvirom kategorizirane su prema različitim profilima rizika pojedine banke, a smatra se da je sustav fleksibilan jer će napredak u metodologijama procjene raznih profila rizika i dalje određivati oblik obrazaca podataka.

Prije donošenja Uredbe o SSM-u, provedena su dva postupka prikupljanja podataka, a ni u jednom od njih podaci nisu zatraženi izravno od banaka. Umjesto toga, podatke su prikupila nacionalna nadležna tijela putem postojećih nacionalnih sustava izvješćivanja. Prikupljena je relativno velika količina podataka, što je pridonijelo istančanim oblikovanju centraliziranog sustava procjene rizika.

Nakon odobrenja Uredbe o SSM-u, ESB i nacionalna nadležna tijela dogovorili su se o prikupljanju posebnih podataka koji uključuju podatke važne za centralizirani sustav procjene rizika, a koji su prilagođeni profilima rizika (npr. likvidnosni i kamatni rizik). Izravno su od banaka zatraženi podaci koji nisu bili dostupni od strane nacionalnih nadležnih tijela. Dane su detaljne smjernice te su za nacionalna nadležna tijela pri ESB-u i za banke na nacionalnoj razini osigurane službe za podršku i dokumenti s često postavljanim pitanjima (FAQ). Prilikom prikupljanja podataka poduzima se sve kako bi se osigurala učinkovita koordinacija zahtjeva i izbjeglo dupliciranje.

Nužna je pravodobna dostupnost skupova statističkih podataka kako bi ESB mogao obavljati svoje nadzorne zadaće. ESB stoga radi na povećanju relevantnih skupova podataka koji će poslužiti specifičnim potrebama SSM-a.

Paralelno s tim, također priprema podatkovni sustav koji je potreban za prihvatanje podataka i metapodataka o nadzoru banaka u ESB-u, njihovu pohranu, obradu (uključujući validacijske provjere i provjere dosljednosti), zaštitu tajnosti i širenje podataka. Taj će se podatkovni sustav sastojati od dvije glavne komponente:

1. podataka temeljenih na provedbenim tehničkim standardima o nadzornom izvješćivanju, koje je EBA objavila u srpnju 2013.;

2. druge redovite podatke o nadzoru koje EBA nije uskladila.

Podatkovni sustav trebao bi biti uspostavljen postupno, a predviđeno je da prva faza bude dovršena do srpnja 2014. Bit će povezan s bazom podataka Registra institucija i podružnica (RIAD), koja bi trebala sadržavati institucionalne podatke i ključne poslovne podatke o bankama i sastavu bankovnih grupa (tj. referentne podatke). U sustav će se također moći pohraniti i pojedinačni i konsolidirani (grupni) bankovni podaci.

7.3 OKVIR NAKNADA ZA NADZOR

Na temelju Uredbe o SSM-u, ESB će ubirati godišnje naknade od kreditnih institucija sa sjedištem u državama članicama sudionicama i od podružnica koje je u državi članici sudionici osnovala kreditna institucija sa sjedištem u državi članici nesudionici. Ove bi naknade trebale pokriti, ali ne i premašiti, troškove koje ESB ostvari u pogledu svojih nadzornih zadaća. Naknade će se utvrditi na najvišoj razini konsolidacije unutar država članica sudionica i temeljit će se na objektivnim kriterijima koji se odnose na važnost i profil rizika određene kreditne institucije, uključujući imovinu ponderiranu rizikom.

Dosadašnje aktivnosti na ovom području usredotočile su se na:

- **pokretanje izrade mehanizma izračuna naknada za nadzor** – 2013. godine ESB je razmotrio različite sustave i pristupe naknadama koji se koriste u Europi i svijetu, poglavito u Sjedinjenim Američkim Državama, kako bi utvrdio najbolje prakse;
- **izrada nacrtu Uredbe o naknadama ESB-a** – ova će uredba sadržavati modalitete i kriterije za utvrđivanje visine godišnjih naknada za nadzor (uključujući metodološke pojedinosti) te postupak ispostave računa.

Cilj sljedećih koraka bit će dovršetak prijedloga ESB-ove metodologije u vezi s naknadom za nadzor i stavljanje nacrtu Uredbe o naknadi za nadzor ESB-a na javnu raspravu (što se trenutačno očekuje u prvoj polovici 2014.).

7.4 INFORMATIČKO-TEHNOLOŠKA (IT) INFRASTRUKTURA

Stvaranje novih poslovnih procesa i aktivnosti SSM-a ima podršku četiriju IT radnih podskupina:

- **Zajedničke IT službe:** nove radne stanice za osoblje SSM-a postavljene su na privremenoj lokaciji, a do kraja jeseni 2014. bit će postavljeno ukupno 1100 novih radnih stanica. Nacionalna nadležna tijela priključit će se na aplikacije SSM-a putem CoreNeta, sadašnje mrežne infrastrukture koju koriste nacionalne središnje banke (s

iznimkom nacionalnih središnjih banaka Njemačke i Latvije gdje će možda biti potrebno drukčije rješenje). Razmatraju se mogućnosti razmjene potpisanih i šifriranih poruka s nacionalnim nadležnim tijelima koja nisu dio Europskog sustava središnjih banaka (ESCB).

- **Suradnja, proces rada i upravljanje informacijama:** uspostavlja se služba za podršku korisnicima koji imaju pitanja u vezi s SSM-om (vidi odjeljak 7.6) te je pokrenut IT projekt o procesu rada (e-Contact).
- **Planiranje poslovnih sredstava:** zajedno s predstavnicima poslovnih područja utvrđeni su poslovni zahtjevi i potencijalna rješenja za proračun SSM-a te promjene u pogledu organizacijske strukture i izvješćivanja, što je sada na razmatranju. Što se tiče izračuna troškova, ispostave računa te naplate i sravnjenja plaćanja (vidi odjeljak 7.3), ESB je kao moguća rješenja naveo SAP-ove module „Naplata i isplata u javnom sektoru“ i „Upravljanje porezima i prihodima“. Izrada prototipa je u tijeku, a predstavnici poslovnih područja ocijenit će ga u potrebnom roku.
- **Prikupljanje podataka, upravljanje kvalitetom podataka i analitika:** pokrenut je projekt Sustav nadzora bankovnih podataka (SUBA). Završena je poslovna i tehnička analiza. Izrada prototipa započela je u prosincu kako bi se olakšalo prikupljanje i procjena dokumenata o nadzoru u ranoj fazi (tj. tijekom prvog tromjesečja 2014.), slijedeći nove podatkovne standarde (ITS i XBRL). Analizirani su i razmotreni poslovni zahtjevi za mapiranje i predstavljanje značajnih banaka u okviru sustava RIAD. Pored toga, održane su radionice s poslovnim korisnicima ESCB-a radi prikupljanja i procjene poslovnih zahtjeva za sustav procjene rizika. Kako bi se olakšalo odlučivanje i komunikacija o pitanjima u vezi sa SSM-om, Odbor za informacijsku tehnologiju Eurosustava/ESCB-a počeo se sastajati u SSM sastavu.

7.5 UPRAVLJANJE INFORMACIJAMA

Stvarajući sinergije, uz puno poštivanje funkcionalne odvojenosti monetarne politike ESB-a od njegove nove nadzorne funkcije, ESB je odlučio ponovno upotrijebiti i prilagoditi svoje postojeće politike, prakse i instrumente upravljanja informacijama⁹ (tj. sustav upravljanja dokumentima i spisima DARWIN) za potrebe SSM-a, budući da su se pokazali uspješnima u

⁹ Svim informacijama, bez obzira na njihov medij ili format, koje se odnose na politike, zadaće, aktivnosti i odluke ESB-a (uključujući zadaće i aktivnosti obavljene u skladu s odredbama Statuta ESCB-a i ESB-a), a koje potječu iz ESB-a ili ih on posjeduje.

zadovoljavanju sličnih zahtjeva u drugim okruženjima (npr. odborima ESB-a, ESRB-a ili ESCB-a).

Tijekom nekoliko proteklih mjeseci, ESB je svojim sustavom DARWIN osigurao siguran pristup nacionalnim nadležnim tijelima te je pripremio radne prostore za podršku aktivnostima u pripreмноj fazi, tijelima SSM-a nadležnim za donošenje odluka, sveobuhvatnoj procjeni i odborima ESCB-a koji se sastaju u SSM sastavu. Svaki radni prostor ima siguran portal koji omogućuje lak pristup informacijama i napredne funkcije pretraživanja informacija i suradnje.

ESB također radi na budućim rješenjima upravljanja informacijama za podršku nadzornim procesima. Cilj je osigurati radne prostore gdje će nadzornici iz ESB-a i svih nacionalnih nadležnih tijela moći lako razmjenjivati podatke u vezi s bonitetnim nadzorom i provjerama kreditnih institucija, i to u skladu s najvišim standardima sigurnosti informacija. Ovaj će projekt povezivati zajedničke nadzorne timove putem korisničkog sučelja kao jedinstvene ulazne točke u informacijsko okružje SSM-a te zajedničkim nadzornim timovima osigurati analitički i izvještajni alat za cjelovitu procjenu rizika nadziranih institucija i s tim povezanu kvantifikaciju kapitala i likvidnosti.

7.6 KOMUNIKACIJA

U okviru Opće uprave za komunikaciju i jezike ESB-a osnovan je poseban projektni tim radi koordinacije pitanja vanjske komunikacije SSM-a. SSM će iskoristiti postojeće sinergije unutar Opće uprave te će imati posebne glasnogovornike za nadzor i osoblje za koordinaciju prevođenja, protokola i vanjske suradnje, engleskog prijevoda i redakture, interne komunikacije, upita javnosti, multimedije i praćenja medija. Uz sudjelovanje Odbora za komunikacije (ECCO) Eurosustava/ESCB-a, razrađuju se ključne komunikacijske politike, za što je osnovan novi format SSM-a koji između ostalog obuhvaća više komunikacijske stručnjake iz nadležnih tijela.

Ključni komunikacijski alat SSM-a bit će njegova internetska stranica. Na dan kada je Europski parlament izglasao Uredbu o SSM-u na internetskoj stranici ESB-a pokrenuta je nova rubrika „Bankovni nadzor“. Ova se privremena rubrika postupno povećava i proširuje podacima koji se odnose na SSM.

Paralelno s tim, radi se nova internetska stranica SSM-a koja bi trebala biti pokrenuta u studenom 2014. kada SSM počinje s punim radom. Trenutačno se prikupljaju i procjenjuju osnovni komunikacijski zahtjevi SSM-a, pored aspekata obuhvaćenih Međuinstitucionalnim sporazumom Europskog parlamenta i ESB-a. Oni će odrediti sadržaj i strukturu nove internetske stranice.

Iako monetarna politika ESB-a mora biti jasno i funkcionalno odvojena od njegove nove nadzorne uloge, podaci o SSM-u bit će dostupni i na glavnoj internetskoj stranici ESB-a i na samostalnoj internetskoj stranici SSM-a.

Očekuje se da će nove nadzorne zadaće ESB-a izazvati značajan porast upita javnosti upućenih ESB-u u vezi s tim zadaćama. Nakon rezultata istraživanja o postupanju s upitima javnosti u kontekstu nadzora, kao i studije izvedivosti, ESB planira povećati kapacitete i mogućnosti svoje funkcije zadužene za upite javnosti.

8 ODGOVORNOST

Okvir odgovornosti ključan je za transparentnost, legitimnost i neovisnost nadzornih odluka, dok istodobno omogućuje SSM-u da svoje nadzorne dužnosti obavlja djelotvorno i učinkovito. Uredba o SSM-u utvrđuje temeljni i čvrst okvir odgovornosti.

Za provedbu Uredbe o SSM-u ESB odgovara Europskom parlamentu i Vijeću EU-a i/ili, prema potrebi, Euroskupini, uz prisutnost predstavnika država članica sudionica čija valuta nije euro. U tu svrhu Uredba o SSM-u predviđa razne kanale odgovornosti, a izvješća se podnose ne samo ovim dvjema institucijama već i Europskoj komisiji i nacionalnim parlamentima. Uredba o SSM-u također utvrđuje jasne postupke za imenovanje predsjednika i potpredsjednika Nadzornog odbora.

8.1 ODGOVORNOST EUROPSKOM PARLAMENTU I VIJEĆU EU-A

Dana 12. rujna 2013. Europski parlament i ESB potpisali su deklaraciju kojom se obje institucije obvezuju da će formalno zaključiti an **Međuinstitucionalni sporazum** o praktičnim aspektima provedbe demokratske odgovornosti i nadzora zadaća dodijeljenih ESB-u u okviru SSM-a; drugim riječima, razjasniti kako će se odgovarajuće odredbe o odgovornosti iz Uredbe o SSM-u primjenjivati u praksi. Tom prigodom predsjednici Europskog parlamenta i ESB-a objavili su svoju namjeru da žurno nastave s postupkom izbora i imenovanja predsjednika Nadzornog odbora.

Uredba o SSM-u stupila je na snagu 3. studenog 2013., a Međuinstitucionalni sporazum 7. studenog 2013. Iako to nije izričito predviđeno Uredbom o SSM-u, Vijeće EU-a također je zaključilo s ESB-om **Memorandum o razumijevanju** u kojem se detaljnije objašnjavaju odredbe Uredbe o SSM-u koje se odnose na suradnju tih dviju institucija u pogledu SSM-a. Memorandum o razumijevanju stupio je na snagu 12. prosinca 2013.

Ključni kanal odgovornosti jesu redovita saslušanja i *ad hoc* razmjene mišljenja s predsjednikom Nadzornog odbora u Odboru za ekonomsku i monetarnu politiku Europskog

parlamenta (ECON) te u Euroskupini. Objava ovog Tromjesečnog izvješća o SSM-u bit će popraćena prvim saslušanjem u ECON-u, što je planirano za 4. veljače 2014. Međuinstitucionalni sporazum također utvrđuje parametre suradnje SSM-a u parlamentarnim istragama i povjerljivim usmenim raspravama s predsjednikom Nadzornog odbora, koji su obuhvaćeni odgovarajućim jamstvima o povjerljivosti, odnosno svi sudionici moraju potpisati sporazume o povjerljivosti informacija. ECON će dobiti zapisnik sa sastanaka Nadzornog odbora, kao i informacije koje nisu povjerljive prirode, i to po okončanju postupka likvidacije određene kreditne institucije. Legalni akti ESB-a koji se odnose na nadzorne zadaće dostavljaju se Parlamentu prije njihova stavljanja na javnu raspravu.

Što se tiče drugih posebnih kanala odgovornosti i izvješćivanja, u prijelaznom razdoblju tromjesečna izvješća podnositi će se Europskom parlamentu, Vijeću EU-a i Europskoj komisiji, a godišnje izvješće Europskom parlamentu, Vijeću EU-a, Europskoj komisiji i Euroskupini. Godišnje izvješće također se prosljeđuje nacionalnim parlamentima država članica sudionica, koji mogu postavljati pitanja i davati opaske. Osnovni sadržaj tromjesečnih i godišnjih izvješća već je iznesen u glavnim crtama u Međuinstitucionalnom sporazumu i Memorandumu o razumijevanju.

U skladu s istaknutom ulogom koju Uredba o SSM-u daje predsjedniku Nadzornog odbora za podnošenje odgovornosti, predsjednik podnosi godišnje izvješće ECON-u i Euroskupini u prisutnosti predstavnika država članica sudionica čija valuta nije euro. Prvo godišnje izvješće trebalo bi biti objavljeno krajem 2014. U skladu s Međuinstitucionalnim sporazumom, izvješće će biti objavljeno na internetskoj stranici ESB-a. Zastupnici u Europskom parlamentu i članovi Vijeća EU-a moći će uputiti pitanja predsjedniku Nadzornog odbora usmeno i pismeno. Pitanja u pisanom obliku i njihovi odgovori bit će objavljeni na internetskim stranicama Europskog parlamenta i ESB-a. Šira javnost također će imati mogućnost davati komentare i postavljati pitanja u vezi s tim i drugim stvarima koje se odnose na SSM, a ona će biti sažeto prikazana u obliku često postavljanih pitanja (FAQ) (također vidi odjeljak 7.6).

Neke od relevantnih odredaba Uredbe o SSM-u provedene su i prije podnošenja ovog prvog Tromjesečnog izvješća o SSM-u. To se poglavito odnosi na postupak izbora i imenovanja predsjednika Nadzornog odbora. Zahvaljujući vrlo dobroj suradnji Europskog parlamenta, Vijeća EU-a i ESB-a, koraci predviđeni Uredbom o SSM-u i razrađeni Međuinstitucionalnim sporazumom i Memorandumom o razumijevanju provedeni su s osjećajem žurnosti pa je 16. prosinca 2013. Vijeće EU-a imenovalo gđu Danièle Nouy za predsjednicu. Nakon prijedloga Upravnog vijeća od 22. siječnja 2014. o imenovanju gđe Sabine Lautenschläger potpredsjednicom Nadzornog odbora, gđa Sabine Lautenschläger treba se pojaviti pred Odborom za ekonomsku i monetarnu politiku (ECON) Europskog parlamenta 3. veljače 2014.

radi javnog saslušanja o potvrdi imenovanja i glasovanja o imenovanoj kandidatkinji za potpredsjednicu. U okviru otvorenog izbornog postupka koji je prethodio prijedlogu Upravnog vijeća za imenovanje predsjednika, Europskom parlamentu i Vijeću EU-a upućen je nacrt natječaja za slobodno radno mjesto i popis kandidata koji su ušli u uži izbor za to mjesto. ECON je također održao javno saslušanje o potvrdi i glasovanje o imenovanoj kandidatkinji za predsjednicu.

Budući da predsjednica Nadzornog odbora još nije bila izabrana, zastupnici u Europskom parlamentu slali su pitanja u vezi s pripremama za SSM predsjedniku ESB-a, a odgovori su objavljeni na internetskim stranicama Europskog parlamenta i ESB-a. Pored toga, predsjednica Nadzornog odbora odgovarala je na daljnja pitanja nakon njezina imenovanja 16. prosinca 2013. U skladu s Međuinstitucionalnim sporazumom, 4. veljače 2014., uoči javne rasprave koja će biti pokrenuta 7. veljače, Parlament je zaprimio nacrt Okvirne uredbe kao jednog od ključnih elemenata pripremnih radnji SSM-a.

9 SLJEDEĆI KORACI I BUDUĆI IZAZOVI

Jedan od glavnih izazova kojim se ESB morao pozabaviti bila je jedinstvena priroda i opseg novih zadaća. Nadalje, vremenski okvir za uspostavu SSM-a vrlo je kratak, u stvari puno kraći nego što je bio vremenski okvir za pokretanje ESB-a i jedinstvene monetarne politike.

Drugi su problem bile promjene u vremenskom rasporedu. Datum kada bi ESB trebao preuzeti nove nadzorne zadaće postupno je pomican s ožujka na studeni 2014., što je značilo stalne prilagodbe svim vremenskim rokovima (npr. utjecaj na procese odlučivanja, nadzorni kalendar, logističke pripreme, zapošljavanje i osnivanje zajedničkih nadzornih timova).

Prije sljedećeg Tromjesečnog izvješća, koje je predviđeno za svibanj 2014., ESB će se osobito morati pozabaviti trima sljedećim izazovima:

- U vezi sa zapošljavanjem većine osoblja u okviru SSM-a i osnivanjem zajedničkih nadzornih timova, koji će biti zaduženi za svakodnevni nadzor približno 130 značajnih banaka, ESB mora stvoriti uvjete za plodnu interakciju osoblja koje se nalazi u „središtu“ i osoblja nacionalnih nadležnih tijela. Dobro je upravljanje ključno za SSM, zbog toga što visokostručnih ljudi koji rade na postizanju istog cilja možda rade za različita tijela i nalaze se u različitim gradovima.
- Za Nadzorni odbor bit će ključno da od samog početka radi na najučinkovitiji mogući način. U razdoblju prije nego što ESB preuzme zadaće, potrebno je usvojiti više temeljnih odluka koje će odrediti sveukupno funkcioniranje SSM-a te dodatno razraditi

i utvrditi metodologije nadzora i procjene rizika koje će se primjenjivati na cijelom području SSM-a, što je nužno kako bi već 2014. ESB mogao donijeti odluke o kapitalu i likvidnosti. Ovo je također važno za sveobuhvatnu procjenu, o čemu je nedavno objavljeno više pojedinosti.

- Slijedeći ovo prvo Tromjesečno izvješće, ESB će nastojati zadovoljiti legitimna očekivanja u pogledu odgovornosti i transparentnosti koja su potaknuli Međuinstitucionalni sporazum i Memorandum o razumijevanju. ESB je u potpunosti predan izvršavanju svojih dužnosti u skladu s ovim sporazumima.